

Proces kopenhaski: ściślejsza współpraca europejska w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego

Rozpoczęty w 2002 r. proces kopenhaski ma na celu poprawę wyników, jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) poprzez ściślejszą współpracę na szczeblu europejskim. Proces opiera się na uzgodnionych wspólnie priorytetach, które są poddawane przeglądowi co dwa lata.

AKT

Deklaracja europejskich ministrów ds. kształcenia i szkolenia zawodowego oraz Komisji Europejskiej, wydana w Kopenhadze dnia 29 i 30 listopada 2002 r. w sprawie wspierania ściślejszej współpracy europejskiej w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego – „Deklaracja Kopenhaska ([EN](#))” [Nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym].

STRESZCZENIE

W Deklaracji Kopenhaskiej ustanowiono priorytety **procesu kopenhaskiego** dotyczącego wzmocnionej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET). Celem procesu jest poprawa wyników, jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie. Ma on zachęcać do wykorzystywania różnych możliwości kształcenia zawodowego w kontekście uczenia się przez całe życie i przy pomocy narzędzi wspomagających taką formę kształcenia.

Proces kopenhaski obejmuje:

- wymiar polityczny ukierunkowany na ustanowienie wspólnych europejskich celów i zreformowanie krajowych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego,
- stworzenie wspólnych europejskich ram i narzędzi zwiększających przejrzystość i jakość kompetencji oraz kwalifikacji oraz ułatwiających mobilność,
- współpracę ukierunkowaną na uczenie się od siebie nawzajem na poziomie europejskim oraz zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron na poziomie krajowym.

Priorytety wyznaczone w Deklaracji Kopenhaskiej zapewniają podstawę dla dobrowolnej współpracy w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego. Aby osiągnąć cel wyznaczony na 2010 r., są one ukierunkowane na:

- wzmocnienie wymiaru europejskiego w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego,
- zwiększanie zakresu udostępnianych informacji, wskazówek i porad dotyczących kształcenia i szkolenia zawodowego oraz przejrzystości w tym zakresie,
- opracowywanie narzędzi do wzajemnego uznawania i zatwierdzania kompetencji oraz kwalifikacji,
- poprawę zapewniania jakości w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Komunikat z Maastricht ([DE](#) ([EN](#) ([FR](#) z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie przyszłych priorytetów ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego

W komunikacie z Maastricht potwierdzono powodzenie procesu kopenhaskiego w podnoszeniu widoczności i zwiększaniu roli kwestii VET na szczeblu europejskim. Jednocześnie rozwinięto priorytety określone w Deklaracji Kopenhaskiej. Ponadto po raz pierwszy wyznaczono szczegółowe priorytety prac w dziedzinie VET na szczeblu krajowym:

- stosowanie wspólnych instrumentów i odniesień w reformowaniu i rozwijaniu systemów i praktyk VET,
- zwiększanie publicznych/prywatnych inwestycji w VET,
- pozyskiwanie wsparcia z funduszy europejskich (takich jak fundusz społeczny i rozwoju regionalnego) w celu rozwijania VET,
- rozwijanie systemów VET, aby zaspokajać potrzeby osób i grup najmniej uprzywilejowanych,
- tworzenie metod otwartego podejścia do uczenia się oraz elastycznych i otwartych ram VET, aby umożliwić mobilność między różnymi poziomami i kontekstami kształcenia,
- poprawa przydatności i jakości VET we współpracy z wszystkimi stronami zainteresowanymi,
- rozwijanie środowiska sprzyjającego uczeniu się w instytucjach edukacyjnych oraz w miejscu pracy,
- propagowanie ustawicznego rozwoju kompetencji nauczycieli i trenerów VET.

[Komunikat helsiński](#) z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawie ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego

W komunikacie helsińskim dokonano oceny procesu kopenhaskiego oraz przeglądu jego priorytetów i strategii. Od czasu przyjęcia komunikatu z Maastricht osiągnięto postęp w zakresie wspólnych europejskich ram i narzędzi dla VET. Przyjęto [EUROPASS](#) jako jednolite ramy przejrzystości kwalifikacji i kompetencji, a ponadto trwają prace nad [Europejskimi Ramami Kwalifikacji](#), [Europejskim Systemem Transferu Punktów w dziedzinie VET](#) (ECVET) oraz [europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym](#). Obecnie potrzebne są intensywniejsze działania w następujących obszarach priorytetowych:

- poprawa wizerunku, statusu, atrakcyjności i jakości VET,
- tworzenie, testowanie i wdrażanie wspólnych europejskich narzędzi w dziedzinie VET, aby mogły zostać udostępnione do 2010 r.,
- przyjęcie systemowego podejścia do wzajemnego uczenia się i współpracy, w szczególności poprzez stosowanie spójnych i porównywalnych danych oraz wskaźników,
- zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron w realizację procesu kopenhaskiego.

[Komunikat z Bordeaux](#) [\(EN\)](#) [\(FR\)](#) z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego

W komunikacie z Bordeaux dokonuje się przeglądu priorytetów i strategii procesu kopenhaskiego w świetle przyszłego programu kształcenia i szkolenia po 2010 r. Proces okazał się skuteczny w promowaniu wizerunku VET przy jednoczesnym utrzymaniu różnorodności krajowych systemów VET. Konieczne są jednak nowe zintensyfikowane działania, w szczególności w następujących obszarach:

- wdrożenie narzędzi i systemów VET w celu promowania współpracy na szczeblu europejskim i krajowym,
- doskonalenie jakości systemów VET i propagowanie atrakcyjności VET wśród wszystkich grup docelowych,
- tworzenie lepszych powiązań między VET a rynkiem pracy,
- konsolidacja europejskich porozumień o współpracy.

Komunikat z Brugii z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego w latach 2011–2020

W komunikacie z Brugii określone zostały długoterminowe strategiczne cele dotyczące europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego w latach 2011–2020. Cele te zostały oparte na dotychczasowych dokonaniach i mają być odpowiedzią na obecne oraz przyszłe wyzwania, przy uwzględnieniu podstawowych zasad procesu kopenhaskiego.

Proces kopenhaski odegrał zasadniczą rolę w podnoszeniu świadomości na temat kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie europejskim i krajowym, w szczególności dzięki wprowadzeniu wspólnych europejskich narzędzi, zasad i wytycznych w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego. Proces ten uruchomił głębokie reformy, które doprowadziły do przyjęcia podejścia opartego na efektach uczenia się. Niemniej jednak konieczne jest ulepszenie komunikacji, aby bardziej zaangażować zainteresowane strony oraz ściślej powiązać kształcenie i szkolenie zawodowe z innymi obszarami polityki, aby sprostać społeczno-gospodarczym wyzwaniom oraz urzeczywistnić mobilność i uczenie się przez całe życie.

Aby obszar kształcenia i szkolenia zawodowego był przygotowany na obecne i przyszłe wyzwania, europejskie systemy kształcenia i szkolenia muszą:

- być elastyczne i dobre jakościowo,
- być dostosowywane do zmian na rynku pracy i uwzględniać powstające sektory oraz umiejętności,
- zapewniać dostosowane do potrzeb i łatwo dostępne doskonalenie zawodowe,
- zapewniać trwałość oraz doskonałość kształcenia i szkolenia zawodowego przez przyjęcie wspólnego podejścia do zapewnienia jakości,
- zapewniać ludziom instrumenty dostosowywania się do nowych okoliczności i zarządzania zmianami, umożliwiając im zdobywanie [kompetencji kluczowych](#),
- sprzyjać włączeniu społecznemu,
- ułatwiać i zwiększać mobilność transnarodową osób uczących się oraz nauczycieli w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego,
- zabezpieczać trwałe finansowanie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz gwarantować sprawne przydzielanie i sprawiedliwe dzielenie zasobów.

Proces kopenhaski jest integralną częścią strategicznych ram „[Kształcenie i szkolenie 2020](#)” (ET 2020) i przyczyni się do realizacji celów strategii „[Europa 2020](#)” w odniesieniu do obszaru edukacji. Mając powyższe na uwadze, ogólna wizja kształcenia i szkolenia zawodowego przewiduje opracowanie do roku 2020 systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, które będą bardziej atrakcyjne, pomocne we włączeniu społecznym, adekwatne, dostępne, sprzyjające karierze zawodowej, elastyczne i nowatorskie. Uwzględniając tę wizję, 11 długoterminowych strategicznych celów dotyczących europejskiej współpracy w

dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego na lata 2011–2010 oraz 22 cele krótkoterminowe na lata 2011–2014 wskazujące konkretne działania na poziomie krajowym, które mają pomóc w osiągnięciu celów strategicznych, przewidują w szczególności:

- wzmocnienie jakości, efektywności, atrakcyjności i adekwatności kształcenia i szkolenia zawodowego,
- urzeczywistnienie uczenia się przez całe życie i mobilności,
- zwiększanie kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości,
- promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej.

Kontekst

Na posiedzeniu Rady Europejskiej w Lizbonie w marcu 2000 r. uznano znaczenie stworzenia wysokiej jakości VET w celu propagowania włączenia społecznego, spójności, mobilności, szans na zatrudnienie i konkurencyjności.

Podczas posiedzenia w Barcelonie w marcu 2002 r. Rada Europejska wezwała do stworzenia procesu specjalnie ukierunkowanego na VET, który mógłby pomóc w uczynieniu do 2010 r. europejskich systemów kształcenia i szkolenia światowym wzorcem jakości. W związku z tym Rada przyjęła w listopadzie 2002 r. rezolucję w sprawie ściślejszej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.